

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

На тему: «Облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на прибуток підприємств на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»

Виконавець:

студент ФМОІТ факультету

Давидов Дмитро Андрійович
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Наталія Олексіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Податок на прибуток підприємств є одним із ключових елементів податкової системи будь-якої країни, оскільки він відіграє важливу роль у формуванні бюджету держави. Податок на прибуток є обов'язковим платежем для юридичних осіб, і його розмір залежить від отриманого прибутку. Ефективний облік і контроль цього податку є необхідною умовою для забезпечення прозорості в податкових розрахунках та попередження ухилень від сплати податків.

Актуальність теми обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на прибуток підприємств особливо важлива в сучасних умовах економічного розвитку України. Оскільки підприємства, такі як КП «Теплопостачання міста Одеси», є важливими елементами інфраструктури, їхня ефективна податкова політика безпосередньо впливає на стабільність державного бюджету та забезпечення соціальних функцій.

Критичний аналіз існуючих систем обліку і контролю податку на прибуток вказує на наявність певних недоліків, зокрема щодо прозорості, оптимізації податкових нарахувань та контролю за своєчасністю платежів. Попри численні дослідження, ця проблема залишається актуальною в контексті модернізації управлінських процесів та підвищення ефективності податкових відносин.

Мета дослідження аналіз діючої системи обліку та контролю розрахунків з бюджетом за податком на прибуток, виявлення можливих проблем і шляхів їх вирішення, а також розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізмів обліку та контролю в комунальних підприємствах на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси».

Завдання дослідження

- Проаналізувати теоретичні аспекти обліку та контролю розрахунків з бюджетом за податком на прибуток підприємств;
- Вивчити нормативно-правове регулювання податку на прибуток підприємств в Україні;
- Провести огляд світового досвіду оподаткування податку на прибуток підприємств;
- Дослідити існуючу систему обліку та контролю розрахунків з бюджетом за податком на прибуток на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»;
- Виявити проблемні аспекти в обліку та контролі податкових розрахунків та надати рекомендації щодо вдосконалення процесу обліку та контролю розрахунків з бюджетом за податком на прибуток для підвищення ефективності фінансового управління підприємством;
- Провести огляд фінансово-економічного стану комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеси»;
- Здійснити економіко-математичне моделювання процесів, що впливають на підвищення ефективності фінансового управління підприємством.

Об'єкт дослідження процес обліку та контролю розрахунків з бюджетом за податком на прибуток в комунальних підприємствах, зокрема КП «Теплопостачання міста Одеси».

Предмет дослідження методологія і практика ведення обліку та контролю розрахунків з бюджетом за податком на прибуток, особливості розрахунків з бюджетом КП «Теплопостачання міста Одеси», а також існуючі проблеми та шляхи їх вирішення в контексті діючого законодавства.

Методи дослідження У процесі дослідження використовувалися різноманітні наукові методи, зокрема методи синтезу, аналізу, індукції та дедукції, економіко-математичне моделювання.

Інформаційна база дослідження наукова література, підручники, наукові статті, монографії, нормативно-законодавча база України, використовується статистична інформація. Використана інформація з нормативно-правових документів, що регулюють діяльність в галузі, даних поточного бухгалтерського обліку, податкової та фінансової звітності КП «Теплопостачання міста Одеси» за 2021 - 2023 роки.

Структура та обсяг роботи Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (24 найменувань) та 10 додатків. Загальний обсяг роботи становить 97 сторінок. Основний зміст викладено на 67 сторінках. Робота містить 18 таблиць і 6 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами дослідження опубліковано наукову роботу. Давидов Д. А. Світовий досвід обліку податку на прибуток підприємств: IV Міжнародна науково-практична конференція Perspectives of contemporary science: theory and practice. Львів, Україна. 2024.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні засади обліку податку на прибуток підприємств»** розглянуто теоретичні аспекти податку на прибуток підприємств, економічну сутність і роль в оподаткуванні, та особливості справляння податку на прибуток підприємств. Виділено світовий досвід оподаткування податку на прибуток підприємств, проблеми справедливого оподаткування в сфері податкового контролю.

У другому розділі **«Практичні аспекти обліку розрахунків з бюджетом за податком на прибуток підприємств»** проаналізовано сучасний стан комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеси», його основні характеристики, проблеми та тенденції розвитку, стан обліку розрахунків з бюджетом за податком на прибуток.

У третьому розділі **«Організація та методика контролю розрахунків з бюджетом за податком на прибуток підприємств»** розглянуто теоретично методичні засади контролю розрахунків з бюджетом за податком на прибуток підприємств, надано напрями удосконалення облікового забезпечення для контролю розрахунків з бюджетом з податку на прибуток підприємств. Розроблена багатофакторна регресійна модель для оцінки ключових фінансових та операційних показників на рентабельність продажу комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеси».

ВИСНОВКИ

1. Податок на прибуток підприємств є важливим фінансовим інструментом в Україні, забезпечуючи значну частину доходів державного бюджету та виконуючи регулюючу функцію в економіці. Хоча законодавство не містить чіткого визначення термінології цього податку, його сутність полягає у вилученні частини прибутку підприємств для фінансування державних потреб.

2. Аналіз динаміки надходжень податку на прибуток до бюджету за 2019-2023 роки демонструє його важливість, незважаючи на зниження частки у загальній структурі бюджетних доходів через вплив війни та збільшення неподаткових надходжень. Основними платниками податку є приватні підприємства, що свідчить про їх вагомий внесок в економіку країни. Зниження частки надходжень від державних підприємств вказує на проблеми з їх ефективністю.

3. У роботі викладений огляд систем оподаткування прибутку підприємств у різних країнах світу, що демонструє значну різноманітність підходів, відображає специфіку економічного розвитку, соціальні пріоритети та політичні реалії кожної держави. Від єдиних ставок до прогресивних шкал, від нульового оподаткування в офшорних зонах до складних систем з численними пільгами та винятками – кожна модель має свої переваги та недоліки.

4. Сучасний підхід до оподаткування також враховує процеси глобалізації, що дозволяють компаніям легко перемішувати прибутки між юрисдикціями. Це створює виклики для справедливого оподаткування, стимулюючи країни до міжнародного співробітництва для протидії агресивному податковому плануванню. У цьому контексті ініціатива BEPS та угода про мінімальну ставку податку в 15% є важливими кроками для стабілізації міжнародної податкової системи.

5. Аналіз регіональних ставок податку на прибуток підприємств показує, що Південна Америка має найвищі середні ставки, а Азія – найнижчі, тоді як деякі невеликі держави взагалі не стягують корпоративного податку, що створює вигідні умови для бізнесу. Конкретні приклади Німеччини, США, Ірландії, Індії, Китаю та інших країн ілюструють, як різноманітність податкових систем пристосовується до національних пріоритетів, відображаючи зусилля щодо балансування між залученням інвестицій та забезпеченням справедливих податкових надходжень. Використання пільгових ставок, регіональних податкових знижок і особливих умов для певних секторів економіки або видів діяльності свідчить про цілеспрямованість держав у прагненні підтримати економічний розвиток при збереженні стабільної податкової бази.

6. Аналіз поточного стану контролю розрахунків з бюджетом за податком на прибуток на багатьох підприємствах виявляє необхідність удосконалення існуючих систем. Часто внутрішня система контролю обмежується персональною відповідальністю працівників та ієрархічним контролем з боку бухгалтерської служби, що не завжди є достатнім для запобігання помилкам та зловживанням. Для підвищення ефективності контролю необхідно впроваджувати комплексні заходи, що включають формалізацію процедур податкового обліку, впровадження багаторівневої системи контролю, а також використання спеціалізованого програмного забезпечення. Впровадження запропонованих удосконалень дозволить

підприємствам підвищити якість обліку податку на прибуток, мінімізувати податкові ризики та оптимізувати податкові платежі.

7. Комунальне підприємство «Теплопостачання міста Одеси», зареєстроване як великий платник податків, стикається з численними викликами, що впливають на його фінансовий стан та операційні показники. Підприємство зосереджується на виробництві та постачанні теплової енергії, здійснює діяльність у складних умовах воєнного стану.

8. Одним з ключових завдань для КП «ТМО» є підвищення енергоефективності та зменшення впливу на довкілля через модернізацію та впровадження новітніх технологій. Проте, через недостатність обігових коштів і збитки від основної діяльності, підприємству важливо оптимізувати витрати та підвищити фінансову стійкість. Це включає перегляд умов співпраці з постачальниками, вирішення проблем з дебіторською заборгованістю та залучення нових джерел фінансування.

9. Крім того, підприємство працює в умовах обмеження тарифів на період воєнного стану та подальшого відновлення функціонування, що суттєво впливає на можливість підвищення доходів і накладає додатковий фінансовий тиск. Очікувані компенсації з боку держави мають на меті підтримати підприємство, але для цього необхідна ефективна співпраця з державними органами.

10. Аналіз стану обліку розрахунків з бюджетом за податком на прибуток на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси» демонструє, що підприємство дотримується основних вимог податкового законодавства та міжнародних стандартів фінансової звітності. Застосування методу відповідності доходів і витрат, прямолінійного методу амортизації основних засобів, а також використання спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації обліку сприяють точності та прозорості податкових розрахунків.

11. Аналіз динаміки показників податку на прибуток за останні роки демонструє значні коливання фінансового результату до оподаткування та бази оподаткування, що може бути пов'язано як з особливостями діяльності підприємства, так і з зовнішніми економічними факторами. Порівняння рівня сплати податку на прибуток з середнім показником по КВЕД дає підстави припустити про вищий рівень податкового навантаження на досліджуване підприємство, хоча для більш точних висновків необхідні актуальні статистичні дані.

12. Розроблена багатофакторна регресійна модель дозволяє оцінити вплив ключових фінансових та операційних показників на рентабельність продажу, яка є одним з найважливіших індикаторів фінансової ефективності. Використання обмеженої вибірки для побудови моделі може обмежувати точність прогнозів, проте отримані результати все ж дозволяють визначити ключові фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства. Після проведення регресійного аналізу та виключення статистично незначущих факторів, кінцева модель включає рентабельність активів, коефіцієнт зносу основних засобів та матеріаломісткість. Дисперсійний аналіз підтвердив статистичну значущість отриманої моделі, що свідчить про її адекватність та можливість використання для прогнозування.

13. У підсумку, для забезпечення сталого розвитку КП «ТМО» важливо вживати стратегічних рішень, спрямованих на оптимізацію фінансових показників, управління ризиками та ефективно розпорядження ресурсами в умовах існуючих викликів. Це

дозволить не тільки стабілізувати фінансовий стан підприємства, але і закріпити його позиції в умовах післявоєнного відновлення, забезпечуючи надійне теплопостачання для міста Одеса.